„UNIVERSUL" ÎN ȚARĂ

Eroii dela Bartolomeu-Braşov...

Se impune ridicarea unui măreț monument

O fotografie foarte rară, descoperită în hârtoagele unui bătrân fotograf braşovean: soldaţi români seceraţi de o mitralieră duşmană dealungul liniei ferate dela Bartolomeu, în ziua de 26 Octombrie 1916.

Braşov, 3 Aprilie

Printre numeroasele fapte de vitejie ale soldaţilor români în timpul marelui război, fapte scrise cu litere de aur în istoria de întregire a neamului nostru, este şi aceea a ostaşilor din reg. 24 Siret.

„Era ziua de 8 Octombrie 1916.

Românii ocupaseră Braşovul şi fugăreau pe duşmani spre nordul câmpiei din Ţara Bârsei", aşa spunea d. col. Const. Ţenescu, şeful de stat major al corpului 5 armată.

Soldaţii unei companii din reg. 24 Siret în credinţa că patrulele noastre pot fi urmate spre drumul lor în recunoaştere, au înaintat pe linia c. f. r. ce trece spre biserica luterană dela Bartolomeu, aşezată la poalele dealului Sprenghi.

In clipa când compania s'a apropiat de remiza de locomotive din imediata apropiere a bisericei, o mitralieră duşmană a intrat în funcţiune şi a secerat până la unul pe ostaşii moldoveni.

După patru zile, când poziţia a fost cucerită de români, vitejii ostaşi, ale căror trupuri intrasera în putrefacţie, au fost îngropaţi dealungul liniei ferate.

Acesta este pe scurt istoricul cimitirului eroilor dela Bartolomeu.

Douăzeci şi trei de ani au trecut, iar vitejii stau sub ţărâna aruncată atunci peste trupurile lor găurite de gloanţele necruţătoare.

Ceeace s'a făcut până astăzi pentru înfrumuseţarea cimitirului, înseamnă prea puţin pentru a simboliza vitejia moldovenilor depe malul Siretului, cu atât mai puţin pentru a arăta peste veacuri recunoştinţa celor cari, rămaşi în urmă, au trăit zile de frăţietate sub cerul României Mari.

Din acest punct de vedere, cei ce s'au perindat la cârma municipiului nostru au privit cu prea puţină seriozitate importanţa ridicării unui monument al eroilor.

Nu trebuia să se uite că intrarea trupelor româneşti prin defileul Predealului a însemnat un lung şir de lupte şi tot atâtea victorii şi mai ales nu trebuia să se uite că pe muntele Tâmpa a strejuit sute de ani statuia lui Arpad, simbolul trufiei maghiare. Se impunea deci, ca în regiunea noastră să se ridice un monument, care să simbolizeze vitejia ostaşului român şi tenacitatea ardelenilor cari au răbdat o mie de ani jugul robiei fără să piardă nimic din ce are mai sfânt neamul nostru: limba şi obiceiurile din străbuni.

Acum, mai mult ca oricând, glasul eroilor din mormintele dela Bartolomeu ordonă să li se respecte memoria.

Aspecte dela recentele concentrări

Cum a răspuns Ardealul la chemarea ţării. — Câteva scene emoţionante din aceste zile măreţe

Cluj, 4 Aprilie

Recentele concentrări au fost un prilej fericit de a se verifica forţa sufletească a neamului nostru. Căci trebue să mărturisim, că chiar şi aceia, cari nu s'au lăsat influenţaţi de pesimism, în timpul de după războiul mondial şi-au pus întrebarea, dacă frământările noastre interne nu au lăsat oare vre-o urmă asupra psihologiei colective a neamului nostru.

Adevărul este, că în faţa unor preocupări, cari nu au meritat totdeauna importanţa ce li se dădea, preocupări cari adesea erau animate prea mult de interesul individual şi prea puţin de acel colectiv, — nu ne-am dat prea multă oboseală de a verifica şi de a ţine trează conştiinţa colectivă a românismului. Doar câteva asociaţii şi câţiva fanatici mai propagau cultul valorilor sufleteşti ale neamului.

Au venit apoi recentele evenimente interne şi externe, cari vor fi făcut pe unii să privească cu oarecare îngrijorare viitorul. Măsurile militare din ultimul timp au scos însă la iveală tezaurul sufletesc nepreţuit al neamului nostru, în faţa căruia în viitor nu mai poate avea loc nici scepticism, nici neîncredere.

Felul cum s'a prezentat în special românismul din Transilvania la recentele concentrări, după părerea înseşi a cercurilor noastre militare conducătoare, a întrecut orice aşteptare. De sigur, nu ne amăgim şi nu vrem să ne adormim cu vorbe frumoase. Cercurile noastre militare vor fi avut prilejul să se convingă de ceeace avem şi ceeace nu avem în caz de mobilizare, ca şi despre promptitudinea aparatului public, menit să fie pus în mişcare în caz de mobilizare. Avem convingerea că s'a dat un examen greu, din care, cei chemaţi îşi vor fi tras cele mai bune învăţăminte posibile.

Un lucru este însă sigur şi poate fi constatat fără nicio îndoială: gândul că hotarele ţării noastre sunt amenințate, a ridicat vijelios tot românismul în picioare. Din munţi, din văi şi de pe câmpii, ca la chemarea voevozilor şi a tribunilor de altă dată, s'au ridicat nu numai cei pe cari ţara i-a chemat, dar şi aceia, în vârstă înaintată, infirmii cari îşi târau trupul în cârji, dând un spectacol înălţător pentru fiecare român şi oţelind sufletul conducătorilor, cari de acum ştiu precis pe ce pot conta.

Nimic nu poate reda însă mai cu efect starea sufletească a ţărănimii noastre în zilele acestea, decât scenele la cari am fost martori, sau ne-au fost povestite cu lacrimi de emoţie în ochi de distinşi ofiţeri ai armatei noastre. Iată aci câteva din aceste scene.

*

In prima zi de concentrare străzile Clujului îşi schimbă faţa. Incep să vină valuri, valuri de lume dela sate la regimente. Ţăranii nu ştiu care e situaţia; de altminteri în zilele acelea nici intelectualii nu erau prea optimişti. Totuşi nu se vede tristeţe pe figuri şi femeile cari vin uneori cu ei, nu plâng. Bărbaţii au ceva dârz şi hotărît pe figurile lor şi se prezintă la regimente cu un fel de conştiinţă că acolo au rezervat un loc, pe care acum trebue să-l ia în primire şi să răspundă de el.

Un sat din apropierea Clujului se prezintă în rânduri aliniate, cu preotul în frunte, cântând.

La regimentul 83 infanterie se prezintă un ţăran cu pletele cărunte, cu patru flăcăi. Cei patru tineri sunt îmbrăcaţi repede, dar ţăranul nu se mişcă din loc. Un ofiţer îl întreabă ce caută la regiment.

— „Am venit cu patru flăcăi, domnule, la regiment, dar văd că mie tot nu-mi dă haină militară".

— „Apoi d-ta eşti bătrân, te poţi duce acasă", îi răspunde ofiţerul.

— „Ba eu nu mă duc, domnule", — răspunde ţăranul şi în faţa atitudinei lui hotărâte, este îmbrăcat şi el, cu vârsta lui de vre-o 55 de ani. Odată îmbrăcat în uniformă, ochii i se luminează de o privire mândră şi pleacă să-şi caute copiii. Câteva zile mai târziu, în timp ce recruţii depuneau jurământul, am întâlnit pe bătrân cu arma la umăr, făcând de gardă la un pod.

*

La un alt regiment, colonelul cercetează cu ochi energici curtea cazărmii, unde o lume imensă forfoteşte, aşteptând fiecare să fie îmbrăcat. Spre ieşirea dela cazarmă, colonelul întâlneşte un tânăr în cârji, care îl salută cu vocea blândă:

— „Să trăiţi, domnule colonel".

— „Ce e cu tine, băete", — întreabă colonelul surprins că îl vede între atâta lume zdravănă şi sănătoasă.

— Să trăiţi, domnule colonel, eu aparţin acestui regiment. Acum doi ani la o carieră de piatră la care lucram, mi s'a întâmplat o nenorocire. S'a prăvălit o piatră peste mine. Acum nu pot merge, ce e drept, dar socoteam că la birou tot aşi mai putea sta, căci am scriere bună".

Colonelului i se umezesc ochii de lacrimi de emoţie şi răspunde cu glasul blând.

— „Du-te acas, dragul meu, încă nu e nevoie de d-ta. Te vom chema dacă va fi nevoie".

*

La regimentul de artilerie sunt nenumărate cazurile când ţărani ori chiar ţărance vin cu caii să-i predea, deşi animalele nu au fost rechiziţionate. Ţăranii aud însă dela vecini că s'a rechiziţionat câte o pereche de cai mai buni şi vin şi ei cu tot ce au.

— „Mai bine decât să ajungem sub străini, dau tot ce am", spune dârz un ţăran bătrân.

Se petrec şi scene hazlii. Pe poarta regimentului intră un ţăran mai bătrân, mânând doi boi albi. Intâlnind un ofiţer, e întrebat unde îşi duce boii?

— „Apoi, domnule, iam adus aci, că poate e lipsă de ei să tragă la tunuri", răspunde liniştit ţăranul.

Ofiţerul rămase un moment foarte surprins. Priveşte tunul nou-nouţ de alături şi pare că vede în faţa lui patru cai şi pe cei... doi boi ai ţăranului. Ii vine să strige la ţăran, dar gestul acestuia îl dezarmează şi izbucneşte într'un râs nestăpânit.

— „Bine omule, dar cum am să înjug boii la tunuri, alături de cai?"

— „Oho, am văzut eu de astea destule în război, domnule", răspunde ţăranul, răspuns în faţa căruia ofiţerul nu mai are ce riposta.

Bun înţeles că boii nu au rămas însă, la regiment. Bătrânul a plecat acasă ofensat că animalele lui au fost disprețuite.

*

La un alt regiment vine un ţăran cărunt, cu un flăcăiaş de vre-o 16 ani. Se prezintă la biroul de mobilizare cu băiatul. Cineva îl întreabă de ce l-a adus? Ţăranul răspunde cu cel mai natural glas din lume:

— „D'apoi m'am gândit domnule că eu sunt acum mai bătrân şi unde nu mai răzbesc eu, are să-mi ajute băiatul".

*

Norii de pe orizont încep însă să se retragă. Amenințarea hotarelor încetează în faţa atitudinii noastre hotărâte. Contingentele mai bătrâne încep să fie trimise acasă. Un distins notar public din Cluj şi un înalt ofiţer ne povestesc însă scene, cari îi fac să nu mai înţeleagă nimic. Oamenii nu vor să plece acasă.

— „Noi, am venit, domnule, să ne batem, nu să mergem acasă. Dacă se face bătaie, să rădă muierile din sat de noi? Nu plecăm de aci fereascâ Dumnezeu! Ori cu toţii la război, ori cu toţii acasă!"

Un căpitan de stat major care îmi confirmă aceste scene impresionante, zâmbeşte fericit şi spune:

— „Ai mai auzit aşa ceva? Acum nu vor să-i mai demobilizăm!"

In ochii lui vioi se oglindeşte o bucurie nespusă, cu mândrie şi încredere în aceleaş timp, conştiinţa ofiţerului de elită că examenul mare a fost trecut cu succes nebănuit de lumea mare a ostaşilor în rezervă ai ţării.

Pe străzile oraşului răsună tot mai des şi mai puternic „Trăiască Regele", cântat de lumea celor ce şi-au făcut datoria către ţară şi acum pleacă acasă. Ostaşii din toate părţile ţării părăsesc regimentele, înfrăţiţi cum nu ar fi putut să-i apropie nimic pe lume. In drum spre gară, din grupuri se ridică un puternic „Trăiască Regele". Ceilalţi răspund ostăşeşte „Ura, Ura".

AUREL GOCIMAN

Distribuirea premiilor bunilor gospodari din jud. Ciuc

Miercurea-Ciuc, 4 Aprilie

Spre a da o cât mai mare desvoltare agriculturii în acest judeţ şi spre a încuraja pe gospodarii harnici şi pricepuţi, Camera de agricultură a judeţului Ciuc a distribuit numeroase premii în bani. Distribuirea s'a făcut Duminică 2 Aprilie într'un cadru deosebit de solemn.

In comuna Voşlobeni au fost de faţă la această solemnitate pe lângă d. insp. Ioan Borş directorul serviciului agricol judeţean, şi d. Spiru Tudor directorul gimnaziului „Petru Rareş" din M.-Ciuc şi director al serviciului social din judeţul Ciuc, toţi reprezentanţii autorităţilor comunale, membrii corpului didactic şi aproape întreaga populaţie românească din această comună.

Oaspeţii au fost primiţi cu o însufleţită cuvântare ţinută de d. Zaharie Blaga dir. şc. primare de stat. A vorbit apoi d. Spiru Tudor directorul serviciului social judeţean, care în cuvinte alese a arătat sătenilor rostul serviciului social.

După distribuirea premiilor, a vorbit d. inspector I. Borş despre însemnătatea agriculturii şi lucrării sistematice a terenului precum şi despre simbolul premiilor acordate.

A urmat apoi o frumoasă şezătoare culturală executată de elevii şcoalei primare de stat, sub conducerea învăţătorilor.

In aceiaşi zi s'au distribuit premiile şi în com. Ciucani. Din partea Camerii de agricultură a fost de faţă d. insp. Ion Borş, ing. I. Cozan, iar din partea serviciului social judeţean d. Spiru Tudor.

Şi aici distribuirea premiilor s'a făcut într'un cadru deosebit de solemn. Locuitorii comunei, în număr impresionant de mare, în frunte cu reprezentanţii tuturor autorităţilor comunale, străjerii, membrii corpului didactic primar şi d. C. Anastasiu prim-pretorul plasei Sânmartin au aşteptat pe oaspeţi la capătul comunei, unde d. Silviu Both directorul şcoalei primare de stat, a rostit câteva cuvinte de bun sosit.

De aici, întreg alaiul s'a îndreptat spre sala culturală, unde s'a făcut distribuirea premiilor şi unde deasemenea a vorbit d. insp. Borş, d. Spiru Tudor dir. Serviciului Social şi ing. Cozan. In numele locuitorilor şi în special al premianţilor a vorbit gospodarul Szeke, care în fraze alese a adus mulţumiri reprezentanţilor Camerii de agricultură, atât pentru frumoasa iniţiativă de a premia pe bunii gospodari cât şi pentru sacrificiile ce face această instituţie pentru desvoltarea agriculturii în acest judeţ.

A urmat apoi o frumoasă serbare şcolară executată de elevii şcoalei primare de stat din comuna Sânmartin-Ciuc, sub conducerea învăţătorilor şcoalei.

Un fals ofiţer arestat la R.-Sărat

R.-Sărat, 4 Aprilie

Un tânăr locotenent de artilerie s'a prezentat deunăzi d-lui Macedon, licenţiat în teologie, din com. Slobozia-Ciorăşti, acest judeţ, cerându-i să-l găzduiască. Nimeni nu putea să bănuiască că, sub această uniformă, se ascunde un escroc. In ziua când a apărut în comună, nu l-a cunoscut nimeni; totuşi era firesc să se creadă că este un ofiţer, datorită modului de a se prezenta în societate. Abia a doua zi, după plecarea lui din com. Slob.-Ciorăşti, teologul Macedon, care-l găzduise, a băgat de seamă că fusese victima unui hoţ. Ii dispăruse din casă diferite obiecte, cum şi carnetul de student.

Dat la Slobozia-Ciorăşti, a trecut în com. Grebănu. Aici a trezit oarecari bănueli, lucru care l-a făcut pe şeful postului de jandarmi să-i ceară să se legitimeze. Răspunsurile lui nefiind niciodată precise, dându-şi tot odată şi diferite nume, ca: Iorgu Ionescu, Ion Ionescu, Gh. Ionescu, etc., au întărit bănuiala autorităţilor că au de-face cu un escroc.

El a fost înaintat legiunii de jandarmi din localitate, unde d. maior comandant Ilie Ionescu n'a întârziat să-l identifice complet. Numele adevărat al falsului ofiţer, este acela de Marin Ionescu, fost sergent instructor în reg. 11 artilerie, de fel din com. Bilciureşti (Dâmboviţa). A fost apoi, pe rând, actor şi secretar al unui avocat din Brăila. Dar „meseria" lui favorită a fost aceia de fals ofiţer de artilerie, cu gradul de locotenent. Aşa a fost descoperit şi arestat la Bucureşti, Constanţa şi Ploeşti. La Brăila, a suferit o condamnare de 4 luni, pentru escrocherii; din penitenciarul din Constanţa a fost eliberat în Martie crt. Dar abia scăpat din închisoare, n'a vrut să se îndrepte totuşi pe calea cea bună. Fire de aventurier fără leac, el a pornit după noui isprăvi, cari l-au dus de atâtea ori în faţa organelor represive.

El a îmbrăcat din nou uniforma de ofiţer şi a venit în judeţul nostru, spre a da noui lovituri. A fost însă descoperit, la timp, făcându-se iarăş vinovat de port ilegal de uniformă militară.

Cu actele dresate de legiunea de jandarmi, Marin Ionescu a fost înaintat garnizoanei locale.

Inchiderea cursurilor şcolii superioare ţărăneşti, dela Făgăraş

Elevii şc. superioare ţărăneşti dela Făgăraş la o lecţie pra ctică de îngrijirea pomilor

Făgăraş, 4 Aprilie

După cum se ştie, în oraşul nostru, a funcţionat o şcoală superioară ţărănească, a Fundaţiei culturale regale „Principele Carol" cu un număr de 50 elevi ţărani, fii ai acestui judeţ.

Cursurile s'au închis, acum, după 3 luni de funcţionare a şcolii. Serbarea de închidere s'a ţinut într'un cadru solemn. Din oraş, a luat parte un public numeros, printre care d-nii: dr. Ştefan Damian, directorul liceului de băeţi, Valeriu Literat, Gh. Dragoş, Romul Ursu, Gh. Codrea, profesori, dr. Emil Cosgarea, dr. Ioan Oana, Ioan Pica, dr. Grigore Hulpe, dr. Gh. Itu, avocaţi, Teodor Rânea directorul şcoalei primare, preoţii Traian Ciocănelea şi Toderici, etc.

Din sate, au luat parte foarte mulţi părinţi de-ai elevilor. Au venit şi câţiva primari cari urmăresc îndeaproape acţiunea şcoalei, precum şi hărnicia elevilor ţărani pe cari i-au trimis la această şcoală.

Fundaţia a fost reprezentată prin trimisul său, d. inspector Petre R. Petrescu.

Elevii şcoalei au dat o frumoasă serbare cu un bogat şi interesant program.

D. Caius Urdea, directorul şcoalei, a făcut o largă expunere asupra bunului mers al şcoalei.

Şcoala şi-a început activitatea la 9 Ianuarie. S'au prezentat la şcoală 92 de elevi. Nu au putut fi opriţi decât 50, pentru motive de ordin bugetar şi instructiv. Programul s'a desfăşurat după un plan bine stabilit dela început, potrivit căruia zilnic, înainte de masă, elevii au primit cunoştinţe teoretice, lucrări de atelier şi aplicări agricole pe terenul şcoalei. In latura practică nu s'a urmărit de a se scoate specialişti, ci oameni îndemânateci, în toate ale gospodăriei. S'a căutat a se face o cât mai strânsă legătură între teorie şi practică, adică ceeace au învăţat să meargă şi să pună în practică pe teren.

Am găsit aci, urmează vorbitorul, un corp profesoral înţelegător, care s'a adaptat cu multă însufleţire nevoilor şcoalei.

Ca încheiere mulţumeşte tuturor celor cari au contribuit la desvoltarea acestei şcoli, aducând admiraţia sa pentru iniţiatorii şi susţinătorii ei.

A luat cuvântul d. inspector **Petre Petrescu**, care după ce face o destăinuire a legăturilor vechi pe care le are cu acest ţinut, îşi arată o deosebită satisfacţie de felul cum s'a desvoltat această instituţie, într'un timp aşa de scurt. Natural că acest lucru se datoreşte corpului profesoral, specialiştilor şi directorului şcoalei, d. Caius Urdea, care a ţinut prin priceperea si modestia care-l caracterizează să canalizeze întreaga sa acţiune şi a colaboratorilor săi, către singurul scop urmărit, bunul mers al şcoalei.

Şcolile superioare ţărăneşti vor avea în această ţară de plugari, un rost covârşitor pentru desvoltarea economiei naţionale.

Incheie, prin a aduce mulţumiri directorului şcoalei şi corpului profesoral.

Ultimul a luat cuvântul, în mod spontan, un elev ţăran, **Geamăn Virgil**. In cuvinte simple dar impresionabile a arătat tot ce a învăţat la şcoală, în acest interval de timp. Am venit aci, cu diferite apucături. Şcoala, prin d. director care a fost nedeslipit de noi zi şi noapte, a ştiut să le înlăture. Ne dăm mai bine azi seama de munca raţională a pământului. Nu ştiam, când şi cum să facem însămânţările cum se poate obţine o mai mare rentabilitate a pământului, cum trebuesc mai bine îngrijite vitele, ce fel de rase să adoptăm după rentabilitate şi posibilităţi de întreţinere, etc.

Tot aci am învăţat povestea neamului nostru mai profund, felul cum se gospodăreşte un sat, statul apoi.

Noi, absolvenţii primului an, promitem, că tot ce am învăţat şi experimentat aci, să punem în practică în gospodăriile noastre. Vă rugăm să veniţi d-lor profesori să ne vizitaţi. De vom face progrese, veţi avea prilejul să vă bucuraţi.

Toată asistenţa a trecut şi a vizitat frumoasa expoziţie de lucrări practice executate de elevi. Lucrările au fost admirate de public.

Directorul şcoalei, a împărţit la elevi, apoi, drept premiu simbolic, altoi de pomi, diferite seminţe şi cărţi de specialitate.

Un plutonier de jandarmi strivit de o maşină

Buzău, 5 Aprilie

Autocamionul nr. 17570 din Bucureşti se îndrepta azi dimineaţa spre Capitală, fiind condus de şoferul Anton Panait din Bucureşti, str C A. Rosetti Tei nr. 23. Camionul era încărcat cu ceapă cumpărată la Buzău, având ca însoţitori şi pe Ene Alexandru, Lăpuşneanu Petre şi Ivan Gheorghişor.

In dreptul pepinierii Istriţa, şoferul a fost somat să oprească de jandarmul plutonier Grosu Gheorghe, şeful unei patrule depe şosea.

Şoferul în loc să oprească a trecut cu viteză înaintea jandarmului, prinzându-l în botul maşinei. Plutonierul Grosu Gheorghe a fost grav rănit la piciorul drept, având şi alte contuziuni pe mâini şi faţă. Telefonându-se imediat la postul următor, şoferul a fost reţinut şi cu acte dresate înaintat legiunii de jandarmi din localitate, care anchetează cazul.

ANCHETELE NOASTRE IN ARDEAL

Inventarierea avuţiilor particulare

Dece este necesară o asemenea statistică exactă în provincia ardeleană, atât în oraşe cât şi la sate

Alba-Iulia, Aprilie

Lucrările d-lui ministru Traian Pop de inventariere a avuţiilor publice se dovedesc de o importanţă excepţională pe zi ce trece. La noi, statistica a fost neglijată aproape în chip penibil. După două decenii dela unire, nimeni nu putea să spună în Ardeal care sunt avuţiile statului, ce valoare au ele şi în ce raporturi juridice şi economice se găsesc cu particularii. Iniţiativa statului şi rezultatele ei vor fi deci dintre cele mai interesante şi utile nu numai din punctul de vedere al cifrelor, adunate cu meticulozitate, dar mai ales al realităţilor ce vor fi exprimate statistic.

Insă, în cronica de faţă nu vrem să ne ocupăm de acest aspect, ci de o concluzie ce se degajează din însăşi incredinţarea dată d-lui ministru Traian Pop. Credem, că este cazul de a susţine ideea unei completări a iniţiativei oficiale. Măsura inventarierii avuţiilor publice s'ar putea extinde într'un domeniu mai larg, anume, şi la inventarierea avuţiilor particulare. Şi vom argumenta dece un asemenea lucru îşi găseşte deplina justificare în provincia ardeleană.

In primul rând, ideea n'ar fi nouă. O găsim aplicată în efectuarea statisticei din 1910. Recensământul de atunci n'a fost numai demografic, ci deopotrivă economic. S'a inventariat până şi structura caselor, specificându-se într'o amănunţită tabelă, câte locuinţe din cărămidă, piatră, sau lut se găseau atunci în fiecare judeţ. Ba ceva mai mult: au fost numărate până şi acoperişurile după materialul din care se compuneau. Nu mai vorbim, că în ţările din occident şi din America, statistica este elementul esenţial al vieţii moderne. In Olanda se cunoaşte numărul stupilor din fiecare an. In Danemarca se ţin în evidenţă toate felurile de producţie şi toate mijloacele de muncă. In America, statistica se extinde asupra originei capitalului bancar şi industrial şi mai ales asupra provenienţei naţionale. Prin urmare, n'ar fi nimic neobişnuit dacă şi în România s'ar inventaria bogăţiile private. Am adopta cel mult un recensământ mai amplu înlesnind o informare exactă şi o cunoaştere precisă a avuţiilor ce stau în mâini particulare.

Cine s'ar putea împotrivi unei documentări în ce priveşte felul cum este repartizat pământul în Ardeal, ca întindere şi sub raport calitativ? Cine ar putea nega interesul statului şi al societăţii, de a afla cu preciziune câte unelte agricole avem în fiecare judeţ, cine le deţine, care este rentabilitatea gospodăriei agricole, cum se grupează plugarii după origină etnică în această prosperitate şi cum evoluează în general proprietatea agricolă?

Dar mai ales, pentru oraşe, inventarierea capătă multe justificări în plus, aşa că elementul protivnic ei dispare cu desăvârşire. In mediul urban am avut foarte multe surprize şi nu este exclus să mai avem. La Braşov, municipalitatea s'a trezit că oraşul este împrejmuit de proprietăţi şi locuitori ce vor influenţa viitorul recensământ al populaţiei. Tot în acest oraş ne găsim în faţa unei acaparări sistematice a proprietăţilor imobiliare şi operaţia merge într'un tempo atât de accelerat, încât iniţiativa românească se va trezi într'o zi imobilizată în circuitul bunurilor.

In Ţara Bârsei propietatea pământului deţinut de conaţionalii noştri saşi a rămas în cerc familiar de 300 de ani. Nimeni n'a putut cumpăra o palmă de loc şi, nimeni, nici nu s'a putut măcar apropia de bogăţia lor conservată cu atâta tenacitate. In aceeaşi vreme, un însemnat procent din pământurile dobândite prin împropietărire de ţăranii români au fost înstrăinate. Deasemeni, numeroase gospodării au fost vândute la pimele aparenţe de criză.

Un fost senator dela Sibiu îmi spunea, că se luptă de 30 de ani ca să poată cumpăra o casă în strada principală a oraşului. In sfârşit, după trei decenii, amul a ajuns la proprietatea dorită, însă, în ziua când s'a mutat a constatat, că pe ulita românească pe care o părăsea, din 40 de proprietari români nu mai erau decât 11.

Se prea poate ca asemenea date înşirate fragmentar să fie trecute la fapte diverse şi la întâmplări obişnuite în mecanismul vieţii economice. Dacă ele ar avea numai o astfel de înfăţişare ar fi bine. Insă, nici o anchetă nu duce la această concluzie. Evoluţia bunurilor în Ardeal e un fenomen ce trebue strict observat şi urmărit printr'un recensământ metodic.

Iar sursele de informaţie de astăzi sunt insuficiente. Avem numai două posibilităţi de orientare, una la administraţia financiară şi alta în registrul cărţei funduare. Dela ele nu putem obţine tot ceeace interesează, aşa că sistemul inventarierii trebue amplificat şi pus pe bazele unei organizări proprii.

Dacă procedura este notorie în ţări occidentale, cu atât mai mult devine indispensabilă la noi. O politică de stat nu se poate orienta decât pe materialul concret al realităţilor. Şi acest material trebue să-l avem la îndemână, fiind reclamat de cele ce se întâmplă în provincia ardeleană.

Aplanarea conflictului de muncă dela uzinele „Dermata" din Cluj

Cluj, 4 Aprilie

După discuţii îndelungate mijlocite de d. inspector general Ioan Chiriliă, conflictul de muncă dintre direcţiunea şi funcţionarii uzinelor „Dermata" a fost aplanat spre satisfacţia ambelor părţi. Astfel ieri d. a. d-nii directori Octavian Ivan şi dr. Sigismund Gall au semnat împreună cu reprezentanţii funcţionarilor noul contract colectiv de muncă, valabil pe timp de un an.

In baza acestui contract colectiv funcţionarii vor beneficia şi mai departe de adausul de scumpete de 20% la salarii, iar în caz dacă indicele de scumpete a vieţii se va schimba şi salariile vor fi majorate sau micşorate dela caz în caz.

In acelaş contract s'a prevăzut înfiinţarea unei comisii pentru examinarea doleanţelor funcţionarilor dela „Dermata". In această comisie direcţiunea uzinelor va fi reprezentată prin trei membri, iar funcţionarii prin patru membri.

ŞTIRI DIFERITE CAREI

PREDICA. — La biserica română unită, păr. călugăr Emilian Gârleanu, din Oradea, a ţinut, săptămâna trecută, zilnic, dimineaţa şi seara, predici, în vederea sfintelor sărbători. Predicile au fost ascultate de un mare număr de credincioşi.

JURĂMÂNTUL RECRUŢILOR. — In cadrul unei sărbători ostăşeşti, recruţii cont. 1939 din r.-tul 7 grăniceri au depus jurământul de credinţă către ţară şi M. S. Regele. Solemnitatea s'a desfăşurat în parcul castelului contelui Teleky, care era frumos amenajat şi careul împodobit cu drapele naţionale.

La orele 10,30 păr. prof. Luca a oficiat un serviciu divin.

Depunerea jurământului de credinţă s'a făcut pe confesiuni.

Am asistat: autorităţile, premilitarii, străjerii şi o foarte numeroasă asistenţă, cum rar s'a mai văzut în Gherla.

Solemnitatea s'a început cu serviciul divin, oficiat de cucernicul protopop P. Seulean şi pr. D. Giurgiuca, după care a urmat depunerea jurământului pe confesiuni.

Primul a vorbit preotul **Giurgiuca**, arătând însemnătatea actului depunerii jurământului.

O frumoasă vorbire a ţinut şi dr. **Virgil Baliban**, vicarul Gherlei.

D. maior Pirosca, comandantul diviziunii a ţinut o înflăcărată cuvântare, îndemnând pe recruţi ca în îndeplinirea îndatoririlor ostăşeşti să ia pildă de credinţă şi jertfă dela înaintaşii lor, cari la Oituz, Cerna, Mărăşti şi Mărăşeşti au dovedit îndeajuns calităţile ostăşeşti ale poporului român.

D-sa încheie cu urare către M. S. Regele Carol II şi Marele Voevod Mihai, ultimele cuvinte ale oratorului fiind acoperite de uralele armatei şi ale asistenţei.

A urmat apoi defilarea impecabilă a premilitarilor şi armatei în frunte cu fanfara ţărănească din Mintiu şi Hasdate.

Ţinuta soldaţilor şi a ofiţerilor cât şi spiritul însufleţit ostăşesc în care s'a desfăşurat depunerea jurământului a făcut impresie cât se poate de plăcută.

DOLEANŢELE SCOALEI DE UCENICI. — Membrii corpului didactic al şcoalei de ucenici în frunte cu d. director Gr. Neamţu s'au prezentat d-lui Tiberiu Balint, primarul oraşului solicitând ajutorul necesar pentru şcoala de ucenici, cerând să se la în buget suma necesară întreţinerii şcoalei, întru cât ministerul muncii nu dă nici un ajutor.

Dacă primăria nu va lua în buget suma de 85.000 lei necesară şcolii de ucenici, şcoala se va desfiinţa şi astfel cei 120 elevi ucenici, în mare majoritate români, vor fi lipsiţi de instrucţia necesară.

D. primar T. Balint, găsind juste doleanţele şcoalei de ucenici a promis că va face tot posibilul să se ia în buget suma necesară, întru cât se simte absolut nevoia formării unei clase de meseriaşi şi comercianţi români în localitate.

TRANSFERARE. — D. Andrei Petruca comisar al poliţiei locale, a fost transferat la cenzura şi la chestura poliţiei Satu-Mare.

GHERLA

DEPUNEREA JURĂMÂNTULUI COMANDANŢILOR STRĂJERI. — In localul şcoalei primare, într'un cadru festiv a fost solemnitatea depunerii jurământului celor 25 comandanţi şi comandante străjere din oraş.

Festivitatea s'a început cu ceremonialul ridicării paviliunului naţional, în prezenţa comandanţilor străjeri şi a d-lui dr. Emil Precup şi d-rei Aurelia Suciu, comandanţi de legiune.

A urmat depunerea jurământului, după care preotul prof. I. Horgoş a vorbit despre „Insemnătatea şi semnificaţia jurământului".

D. dr. Emil Precup, comandantul legiunii, a vorbit despre necesitatea şi importanţa străjeriei în structura actuală a Statului român.

Solemnitatea s'a încheiat cu câteva cântece străjereşti.

DEPUNEREA JURĂMÂNTULUI RECRUŢILOR. — In piaţa Unirii, admirabil pavoazată, a fost solemnitatea depunerii jurământului recruţilor dela divizionul de obuziere.

Au asistat: autorităţile, premilitarii, străjerii şi o foarte numeroasă asistenţă, cum rar s'a mai văzut în Gherla.

Solemnitatea s'a început cu serviciul divin, oficiat de cucernicul protopop P. Seulean şi pr. D. Giurgiuca, după care a urmat depunerea jurământului pe confesiuni.

Primul a vorbit preotul **Giurgiuca**, arătând însemnătatea actului depunerii jurământului.

O frumoasă vorbire a ţinut şi dr. **Virgil Baliban**, vicarul Gherlei.

D. maior Pirosca, comandantul diviziunii a ţinut o înflăcărată cuvântare, îndemnând pe recruţi ca în îndeplinirea îndatoririlor ostăşeşti să ia pildă de credinţă şi jertfă dela înaintaşii lor, cari la Oituz, Cerna, Mărăşti şi Mărăşeşti au dovedit îndeajuns calităţile ostăşeşti ale poporului român.

D-sa încheie cu urare către M. S. Regele Carol II şi Marele Voevod Mihai, ultimele cuvinte ale oratorului fiind acoperite de uralele armatei şi ale asistenţei.

A urmat apoi defilarea impecabilă a premilitarilor şi armatei în frunte cu fanfara ţărănească din Mintiu şi Hasdate.

Ţinuta soldaţilor şi a ofiţerilor cât şi spiritul însufleţit ostăşesc în care s'a desfăşurat depunerea jurământului a făcut impresie cât se poate de plăcută.

DOLEANŢELE SCOALEI DE UCENICI. — Membrii corpului didactic al şcoalei de ucenici în frunte cu d. director Gr. Neamţu s'au prezentat d-lui Tiberiu Balint, primarul oraşului solicitând ajutorul necesar pentru şcoala de ucenici, cerând să se la în buget suma necesară întreţinerii şcoalei, întru cât ministerul muncii nu dă nici un ajutor.

Dacă primăria nu va lua în buget suma de 85.000 lei necesară şcolii de ucenici, şcoala se va desfiinţa şi astfel cei 120 elevi ucenici, în mare majoritate români, vor fi lipsiţi de instrucţia necesară.

D. primar T. Balint, găsind juste doleanţele şcoalei de ucenici a promis că va face tot posibilul să se ia în buget suma necesară, întru cât se simte absolut nevoia formării unei clase de meseriaşi şi comercianţi români în localitate.

TRANSFERARE. — D. Andrei Petruca comisar al poliţiei locale, a fost transferat la cenzura şi la chestura poliţiei Satu-Mare.